

НАЦРТ
МАКЕДОНСКИ
СТАНДАРД

Обработка на податоци

ЕДИНИЦИ ЗА ВНЕС НА ПОДАТОЦИ

Комбинирана тастатура со 48 тастери за македонско кирилично писмо и за предавање на македонското кирилично писмо со меѓународно множество на знаци

МКС
Л.К.1.015
1996.

Data processing - Keyboards for data entry - Combined keyboard with 48 printing keys for Macedonian Cyrillic Alphabet and for transliteration of Macedonian Cyrillic Alphabet with international character set

Овој нацрт стандард е предмет на јавна расправа

ПРЕДГОВОР

Овој нацрт-стандард го подготви Комисијата за изработка на стандарди за единици за внесување на податоци и множества на знаци, кодирање и системи за шифрирање при Заводот за стандардизација и метрологија на Република Македонија.

ВОВЕД

Стандардот се дефинира пред сè поради потребата за дефинирање униформен распоред на знаците од македонското кирилично писмо за и негово предавање со меѓународно множество на знаци на тастерите на тастатурите за внес на текст и податоци, како и на тастерите на класичните машини за пишување. Тргувајќи од постојниот стандард за тастатура со 47 тастери за македонско кирилично писмо (МКС И.К. 004), дефинирана е комбинирана тастатура што ги задоволува општите принципи за дефинирање на распоредот на тастерите на тастатурите, утврдени во нацртите на меѓународните стандарди ISO/IEC DIS 9995-1 и ISO/IEC DIS 9995-2.

1. ПРЕДМЕТ И ОБЛАСТ НА ПРИМЕНА

1.1. Со стандардот се утврдува распоредот на знаците во алфанумеричката зона од 48 графички тастери на алфанумеричкиот дел на комбинираната тастатура за персонални сметачи, терминали, испитни станици, машини за пишување, како и за други уреди што имаат алфанумерички тастатури.

1.2. Тастатурата според овој стандард го опфаќа множеството од сите бројки, букви и други графички знаци утврдени со стандардот за национална кодна табела.

1.3. Со стандардот се утврдува начинот на обележување на тастерите од тастатурата, но не се бара комплетно обележување на позициите на сите нивоа за секоја од групите на поединечните тастери.

1.4. Стандардот не ги опфаќа управувачките знаци (со исклучок на разделницата) и функцијските тастери, како ни посебните нумерички и други делови од тастатурите на уредите од областа на информационата технологија.

1.5. Стандардот не се однесува на физичките карактеристики на тастатурата, како што се нејзините димензии, наклонот, бојата, фонтовите, или големината на знаците или симболите, ниту на други физички и ергонометријски карактеристики на тастатурата и на тастерите распоредени на неа.

2. ВРСКИ СО ДРУГИ СТАНДАРДИ

Одредбите на кои се повикува овој стандард важат истовремено како и одредбите на овој стандард. Наведените изданија важат во времето на објавување на овој стандард, а кога истиот ќе се применува, ќе се користат најновите изданија на наведените стандарди.

МКС И.Б1.012 Обработка на информации - Множество знаци за размена на информации кодирани со 8 бита (со еден бајт) - Кодна табела за меѓународни знаци и знаци од македонското кирилично писмо.

3. ТЕРМИНИ И ДЕФИНИЦИИ

Подолу наведените термини, во смисла на овој стандард, го имаат следното значење:

3.1 *Графички тастер (graphic key)* - тастер чија примарна функција е внесување а графички знак.

3.2 *Графички симбол (graphic symbol)* - визуелен приказ на графички знак, управувачка функција или на комбинација од еден или повеќе графички знаци и/или управувачки функции.

3.3 *Група (group)* - логичка состојба на тастатурата, која овозможува пристап до одредено множество знаци. Обично групата ја чини множество од сродни знаци што можат да бидат распоредени на неколку нивоа во рамките на групата.

3.4 *Ниво (level)* - една или неколку состојби (обично 2 или 3), со кои е определува кој графички знак се добива со притискање на одреден графички тастер.

3.5 *Премин на друго ниво (level shift)* - функција со чие активирање се менува состојбата на тастатурата така што се овозможува добивање на знаци што припаѓаат на некое друго ниво во рамките на групата.

3.6 *Знаци од I ниво (level 1 characters)* - графички знаци што припаѓаат на одредена група знаци, а се добиваат со обично притискање на тастер, без користење на тастер за премин на друго ниво.

3.7 *Знаци од II ниво (level 2 characters)* - графички знаци што припаѓаат на одредена група знаци, а се добиваат со притискање на тастер за премин на второ ниво во рамките на групата.

3.8 *Знаци од III ниво (level 3 characters)* - графички

знаци што припаѓаат на одредена група знаци, а се добиваат со притискање на тастер за премин на трето ниво во рамките на групата.

4. РАЗДЕЛНИЦА

Разделницата служи за генерирање на знак за разделување (SPACE). Овој знак се користи како управувачки знак што предизвикува придвижување на вистинската позиција на знакот за еден знак нанапред, или како графички знак претставува празна позиција. Разделницата секогаш се наоѓа во редот А, а нејзината минимална големина е таква, да ги завзема позициите од А03 до А07.

5. КОРИСТЕЊЕ НА ТАСТЕРИТЕ ОЗНАЧЕНИ СО ИСПРЕКИНАТИ ЛИНИИ

Тастерите означени со испрекинати линии на позициите В99 и В11 се функционални тастери. Со притисок на еден од нив се овозможува избор на множеството на знаците доделени на тастерите од II ниво на тастатурата во рамките на една група.

Тастерот означен со испрекинати линии на позицијата С00 е функционален тастер. Со притисок на овој тастер се овозможува блокирање на функцијата на избор на множеството знаци доделени на тастерите од II ниво на тастатурата во рамките на една група.

6. НАЧИН НА ОБЕЛЕЖУВАЊЕ НА ТАСТЕРИТЕ И ПОЗИЦИОНИРАЊЕ НА ГРАФИЧКИТЕ СИМБОЛИ

Во ова поглавје се дефинираат општите принципи за размесување на графичките симболи на тастерите од тастатурата. Начинот на обележување на тастерите е прикажан на слика 1.

Сите симболи што ги претставуваат графичките знаци во

рамките на иста група се сместени во иста колона на тастерот. На тастерот, во зависност од бројот на групите, можат да бидат означени повеќе од една колона со симболи, со тоа што симболите што припаѓаат на I група знаци се сместени во крајната лева, а знаците што припаѓаат на II група знаци се сместени во крајната десна колона на тастерот.

Сите симболи што ги претставуваат графичките знаци од исто ниво во рамките на иста група се сместени во ист ред на тастерите. На еден тастер можат да бидат означени најмногу три нивоа во рамките на една група, со тоа што графичките симболи кои ги претставуваат знаците од III ниво во рамките на иста група, можат да бидат сместени на горната површина, или на предната страна од тастерот.

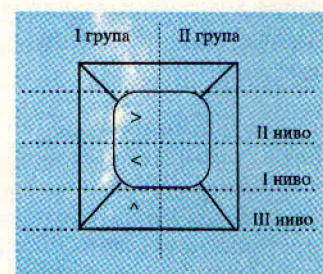
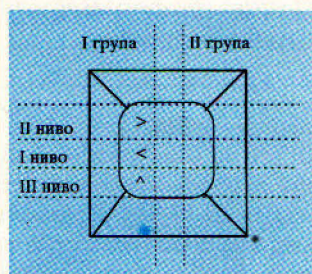
Кога еден единствен симбол во исто време ги претставува знаците што припаѓаат на I и на II ниво, тој се сместува во горната половина на тастерот.

I можност

сите три нивоа лоцирани на горната површина на тастерот

II можност

две нивоа лоцирани на горната површина на тастерот, а третото на предната страна на тастерот

Слика 1

7. РАСПОРЕД НА ЗНАЦИТЕ НА КОМБИНИРАНАТА ТАСТАТУРА

Распоредот на знаците на комбинираната тастатура е прикажан на Слика 2:

- Забелешки:**
- Можна е алтернативна содржина на тастерите D6 со 3Z и на B1 со SY.
 - Тастерот E12 во трето ниво не предизвикува поместување (dead key).